

Uchwała Nr XXXV/170/2009
Rady Powiatu w Ostrołęce
z dnia 3 lipca 2009 roku

w sprawie przyjęcia do realizacji "Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i zapobiegania wykluczeniu społecznemu w Powiecie Ostrołęckim na lata 2009 - 2014"

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1592 z późn.) oraz art. 35 a, ust. 1, pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz. 92. późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji "Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i zapobiegania wykluczeniu społecznemu w Powiecie Ostrołęckim na lata 2009 - 2014" stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Działania określone w „Programie” będą realizowane w miarę możliwości finansowych Powiatu i finansowane m.in. ze środków własnych Powiatu, środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków Europejskiego Funduszu Społecznego i innych źródeł.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Ostrołęce.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PROGRAM WYRÓWNYWANIA SZANS
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
I ZAPOBIEGANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
W POWIECIE OSTROŁĘCKIM
NA LATA 2009-2014**

**Program opracowany przez:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
przy współpracy z:
Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrołęce,
Wydziałem Oświaty i Spraw Społecznych
Starostwa Powiatowego w Ostrołęce
oraz z Urzędami Gmin Powiatu Ostrołęckiego**

Ostrołęka, 2009 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
Rozdział I. ANALIZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OSTROŁĘCKIM	6
1.1 Struktura ludności powiatu ostrołęckiego a niepełnosprawność.....	6
1.2 Edukacja dzieci i młodzieży.....	7
1.3 Sytuacja na rynku pracy.....	9
1.4 Bariery architektoniczne.....	11
1.5 Transport i komunikacja.....	13
1.6 Poradnictwo i wsparcie.....	14
1.7 Kultura, sport i wypoczynek.....	14
1.8 Opieka zdrowotna.....	15
1.9 Rehabilitacja społeczna.....	15
1.10 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami.....	16
Rozdział II. DZIAŁANIA POWIATU OSTROŁĘCKIEGO NA RZECZ OSÓB Z OGRANICZONĄ SPRAWNOŚCIĄ	18
2. Cel strategiczny, cele szczegółowe.....	19
2.1 Poprawa warunków życia codziennego i integracji społecznej osób niepełnosprawnych.....	19
2.2 Poprawa funkcjonowania rodzin z osobami niepełnosprawnymi.....	20
2.3 Równe szanse osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.....	21
2.4 Lepsza oświata zdrowotna promująca zdrowy styl życia.....	22
2.5 Przyjazne środowisko do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.....	24
3. Podmioty realizujące zadania i źródła finansowania.....	26
ZAKOŃCZENIE	27

WSTĘP

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności jego występowania w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008r Nr 14 poz. 92 z późn. zm.) *niepełnosprawność* – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Biorąc pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, możemy wyróżnić:

1. Osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą:
  - a. Osoby z uszkodzeniem narządu ruchu (niepełnosprawność motoryczna)
  - b. Osoby z przewlekłymi chorobami wewnętrznymi
2. Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną (uszkodzenie narządów zmysłów), do których należą:
  - a. Osoby niewidome i słabo widzące
  - b. Osoby niedosłyszające i słabosłyszające
3. Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, wśród których możemy wyróżnić:
  - a. Osoby z chorobą psychiczną
  - b. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

Głównymi przyczynami powstawania niepełnosprawności są:

- choroby układu sercowo –naczyniowego,
- choroby nowotworowe,
- urazy i wypadki, w tym wypadki przy pracy, komunikacyjne i w gospodarstwach domowych,
- choroby psychiczne i negatywne skutki dotyczące higieny i jakości zdrowia psychicznego,
- choroby genetyczne, uszkodzenia centralnego układu nerwowego,
- wadliwy styl życia,
- choroby zakaźne i infekcyjne.

Dane GUS z 2002 r. wskazują, że w Polsce około 5.457 tyś. osób (co stanowi 15% populacji), to osoby niepełnosprawne. Jest rzeczą bezsporną, że osobom tym należą się równe szanse oraz takie same prawa, jakie posiadają pozostali członkowie społeczeństwa. Jest powszechnie wiadomym, że konsekwencje niepełnej sprawności nie ograniczają się jedynie do problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin, ale wywołują również wymierne skutki społecznie uboczne w skali kraju. Fakt ten powoduje konieczność powoływania szeregu instytucji oraz inicjowania i realizacji wielu działań, które minimalizowałyby negatywne skutki tego zjawiska. Działania te winny być skierowane m.in. na zapobieganie, wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie niepełnosprawności.

Każdy człowiek odczuwa potrzebę przynależności do grupy zajmującej się pozytywnym społecznie, konstruktywnym działaniem. Zadaniem każdego państwa demokratycznego jest dbałość o ogólny rozwój, optymalne usprawnianie psychofizyczne i społeczne oraz stworzenie warunków niezbędnych do ogólnego funkcjonowania jego wszystkich obywateli. Dlatego, bardzo ważnym staje się przystosowanie i włączenie osób niepełnosprawnych, w możliwie maksymalnym stopniu, do normalnego życia i stworzenie im możliwości pełnienia zawodowych i społecznych ról.

Konferencja Światowa o Prawach Człowieka w Wiedeńskiej Deklaracji i Programie Działania (czerwiec 1993r.) potwierdziła, że prawa człowieka mają charakter uniwersalny i przysługują bez żadnych zastrzeżeń również osobom niepełnosprawnym. Wszelka dyskryminacja osób niepełnosprawnych jest, zatem naruszeniem praw człowieka.

Konwencja ma na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym posiadania takich samych praw i obowiązków, z jakich korzystają inni członkowie społeczeństwa. Ma zagwarantować im także, uczestniczenie w życiu społecznym na zasadach pełnoprawnych członków, którzy mogą przyczyniać się do jego rozwoju, jeśli tylko dana im będzie szansa. W dokumencie tym podkreśla się, że osoba niepełnosprawna powinna korzystać z pełnego równouprawnienia, zakazu dyskryminacji oraz z równości wobec prawa - ma także prawo do: wolności i bezpieczeństwa, swobody poruszania się i niezależnego życia, zdrowia, pracy i edukacji oraz prawo do udziału w życiu politycznym i kulturalnym.

Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych zawarte w niniejszym Programie możliwe jest dzięki ścisłej współpracy instytucji administracji rządowej, samorządowej i gmin oraz innych partnerów społecznych. Tylko zintegrowane działania na rzecz osób niepełnosprawnych pozwolą na osiągnięcie celów założonych w Programie. W ostatnich latach obserwuje się pozytywne zmiany zachodzące w świadomości społecznej, dotyczące miejsca i roli osób niepełnosprawnych we współczesnym społeczeństwie.

Zmiany te są konsekwencją rozumienia równości praw osób bez względu na ich kondycję psychofizyczną. Tworzy się specjalne programy integracji społecznej i gospodarczej, które mają uwzględniać interesy wszystkich, w tym osób niepełnosprawnych.

Należy mieć nadzieję, że uzyskane doświadczenia w dotychczasowej realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, a także coraz większa świadomość społeczna o indywidualnej odpowiedzialności za stworzenie odpowiednich warunków życia wszystkim obywatelom bez względu na wiek, płeć i rodzaj niepełnosprawności, wpłynie na zwiększenie skuteczności wspólnych działań wynikających z tego Programu.

Rozdział I ANALIZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OSTROŁĘCKIM

1.1 Struktura ludności powiatu ostrołęckiego a niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych ostatnich lat, nie tylko w powiecie i na całym świecie.

Szacuje się, że około 15 % populacji dotknięte jest niepełnosprawnością¹, przy czym zjawisko to stale wzrasta.

W Powiecie Ostrołęckim zamieszkuje ponad 87 tys. osób w tym 7.521 niepełnosprawnych. Kwestia ta w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

/Dane pozyskane w 2008r. z gmin powiatu ostrołęckiego/

Lp	Nazwa gminy	Liczba mieszk.	W tym liczba osób niepełnosprawnych	W tym mężczyźni	W tym kobiety	W tym dzieci do lat 16	Liczba osób ze znacznym	Liczba osób z umiarkowanym	Liczba osób z lekkim
1	Baranowo	7.100	86	39	47	33	25	28	0
2	Czarnia	2.859	106	57	49	17	15	64	10
3	Czerwin	5.328	259	143	116	15	49	61	134
4	Goworowo	8.975	704	322	382	65	72	318	249
5	Kadzidło	11.390	652	294	358	60	59	458	75
6	Lelis	8.672	220	95	125	45	47	75	53
7	Łyse	8.507	1.786	887	899	105	312	201	1.168
8	Myszyniec	10.840	1.600	843	757	43	48	584	925
9	Olszewo-Borki	9.623	866	476	390	164	182	213	307
10	Troszyn	5.079	60	35	25	17	16	22	5
11.	Rzekuń*	9.032	1.182	601	581	46	64	302	770
SUMA		87.405	7.521	3.792	3.729	610	889	2.326	3.696

* powyższe dane sporządzone na podstawie spisu powszechnego z 2002r.

Z przedstawionej tabeli wynika, iż największy odsetek osób niepełnosprawnych zamieszkuje na terenie Gminy Łyse, zaś najmniejszy w Gminach Baranowo i Troszyn. Jednak z innych źródeł (choćby z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania Niepełnosprawności) wynika, że informacje uzyskane z OPS budzą pewne wątpliwości, co do wiarygodności danych. Np. nieprawdziwym jest fakt, że w gminie Baranowo nie ma osób z lekkim stopniem upośledzenia.

¹ Badania GUS z 2002 r. na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań

Dodatkowo, na podstawie powyższych zestawień widoczne jest, że najwięcej osób niepełnosprawnych zamieszkuje w gminach najdalej położonych od miasta Ostrołęki. Z tym z kolei wiążą się takie problemy jak dostęp do wszelkiego rodzaju placówek użyteczności publicznej, możliwość realizacji nauki, zatrudnienia, korzystanie ze środków transportu i wiele innych.

1.2 Edukacja dzieci i młodzieży

Wykształcenie korzystnie stymuluje osobę niepełnosprawną w społeczeństwie oraz stwarza jej szansę na lepsze dostosowanie się do warunków życia. Edukacja rozpoczyna się od najmłodszych lat życia człowieka.

Sytuację dotyczącą oświaty przedszkolnej oraz na poziomie szkoły podstawowej w powiecie przedstawia poniższa tabela. /Dane pozyskane w 2008r. z gmin powiatu ostrołęckiego/

lp		Baranowo	Czarnia	Czerwin	Goworowo	Kadzidło	Lelis	Lyse	Myszyniec	Olszewo Borki	Rzekuń*	Troszyn	Ogółem
1	Przedszkola	1	-	1	1	2	-	1	1	2	1	1	11
	w tym: z oddz. intergr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
	specjalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
2	Szkoły podstawowe	7	4	7	9	10	8	11	9	8	7	3	83
	w tym z oddz. intergr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
	specjalne	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Z powyższego zestawienia wynika, że w powiecie brak jest możliwości uczestnictwa dzieci niepełnosprawnych w życiu przedszkolnym. Żadne z 11 przedszkoli funkcjonujących w powiecie nie posiada grupy integracyjnej. Większość przedszkolaków z niepełnosprawnością pozostaje przy rodzinie, nie korzystając z placówek oświatowych.

W okresie szkolnym znaczna część niepełnosprawnych dzieci ma zlecone nauczanie indywidualne w domu. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że takie nauczanie pozbawia dzieci możliwości kontaktu z rówieśnikami, pełnego uczestnictwa w życiu grupy, jaką jest społeczność klasy, szkoły.

Jako podstawowe powody braku oddziałów integracyjnych w przedszkolach i klas integracyjnych w szkołach, odpowiadając w ramach wspomnianej wcześniej ankiety, gminy podawały: brak środków finansowych, brak kadry przygotowanej merytorycznie do prowadzenia zajęć integracyjnych, brak potrzeb w tym zakresie oraz bariery architektoniczne.

Kształcenie dzieci i młodzieży programem podstawowej szkoły specjalnej możliwe jest w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Czarni, bądź w Ostrołęce. Poza tym, żadna z 83 szkół podstawowych nie prowadzi zajęć w ramach klas integracyjnych, pomimo że do niektórych szkół uczęszczają dzieci niepełnosprawne.

Kolejna tabela przedstawia możliwości kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach ponadpodstawowych. /Dane pozyskane w 2008r. z gmin powiatu ostrołęckiego/

l.p.		Baranowo	Czarnia	Czerwin	Goworowo	Kadzidło	Lelis	Łyse	Myszyniec	Olszewo Borki	Rzekuń*	Troszyn	Ogółem
1.	Gimnazja	2	2	1	1	4	3	4	3	2	1	1	24
	w tym: z oddz. intergr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
	specjalne	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2.	Szkoły ponadgimnazjalne	1	-	1	1	1	1	1	1	-	-	1	8
	w tym: z oddz. intergr.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
	specjalne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak

Rozpatrując możliwości kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w szkołach ponadpodstawowych widać, że poza specjalnym gimnazjum w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Czarni, żadna inna szkoła w powiecie nie posiada oddziału integracyjnego. Niewielka część niepełnosprawnej młodzieży pobiera naukę także w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Ostrołęce. W obydwu placówkach poza nauczaniem, dzieci mają zapewniony pobyt w internacie, natomiast na soboty i niedziele są najczęściej zabierane do domów rodzinnych.

Powodem braku klas integracyjnych w gimnazjach podawanym przez gminy to: brak środków finansowych, brak merytorycznego przygotowania kadry pedagogicznej, zbyt małe zapotrzebowanie na tą formę nauczania z uwagi na brak inicjatyw oddolnych (rodziców), niedostosowana baza szkolna (budynki) uniemożliwiająca niepełnosprawnym uczniom dotarcie na zajęcia oraz poruszanie się po szkole. Jednak zarówno w gimnazjach jak i szkołach zawodowych, średnich uczy się młodzież z orzeczoną niepełnosprawnością.

W powiecie ostrołęckim funkcjonuje 8 zespołów szkół ponadgimnazjalnych w następujących gminach: Baranowo, Czerwin, Goworowo, Kadzidło, Lelis, Łyse, Myszyniec, Troszyn. Ponadto w Ośrodku Szkolno Wychowawczym w Czarni młodzież niepełnosprawna może uczyć się przysposobienia do pracy w trzyletniej szkole. Młodzież może kształcić się w liceach ogólnokształcących, profilowanych, technikach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach policealnych. Dorośli mogą również podejmować naukę w uzupełniających liceach ogólnokształcących i innych. Nauka w powyższych szkołach jest bezpłatna.

Wnioski wynikające z tej części diagnozy nie różnią się od sytuacji w kraju i można je ująć następująco:

- bariery architektoniczne w istniejących szkołach często utrudniają bądź uniemożliwiają kształcenie osób niepełnosprawnych,
- nadal brak jest specjalistów i brak nauczycieli do nauczania osób niepełnosprawnych,
- ograniczone środki finansowe na specjalne wyposażenie szkół dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz na funkcjonowanie klas integracyjnych.

1.3 Sytuacja na rynku pracy

Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, utrudnia ich ekonomiczne i społeczne usamodzielnienie się. Powoduje dewaluację kwalifikacji zawodowych, obniża aspiracje edukacyjne, osłabia wolę pracy i zdolności do podejmowania wysiłku w celu pozyskania zarobkowego źródła utrzymania. Sprzyja frustracji, wywołuje apatię lub agresję, rodzi obojętność i osłabia poczucie więzi rodzinnych i społecznych, hamuje rozwój osobowości.

Szczególnie dotkliwy jest ten problem w odniesieniu do osób niepełnosprawnych. Od lat znalezienie pracy dla osób niepełnosprawnych nie jest łatwe.

Pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne, obawiając się, często niesłusznie, mniejszej wydajności pracy tych osób. Ciągły brak zrozumienia ze strony społeczeństwa wobec osób niepełnosprawnych, bariery architektoniczne, komunikacyjne, na jakie napotykają każdego dnia osoby niepełnosprawne powodują bardzo niski odsetek osób zatrudnianych w zakładach pracy.

Pomimo posiadanych kwalifikacji, często zdobytych kosztem wielu wyrzeczeń, osoby niepełnosprawne przegrywają z osobami w pełni sprawnymi ubiegającymi się o pracę. Obecna sytuacja w dziedzinie zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest kształtowana

głównie przez ogólną sytuację ekonomiczną kraju, strukturę demograficzną osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym oraz przyzwyczajenia do korzystania z pomocy państwa i bierności, jeśli chodzi o aktywne formy poszukiwania pracy.

Na koniec czerwca 2008r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrołęce liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 160, w tym 76 bezrobotnych i 84 poszukujących pracy. Według stanu na koniec roku 2007 w stosunku do pierwszego półrocza 2008r. liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych uległa zmniejszeniu o 8 osób. Odnotowano również spadek liczby poszukujących pracy o 3 osoby. W ciągu 2007 roku wyłączono z ewidencji z powodu podjęcia pracy 26 osób, natomiast w okresie od stycznia do czerwca status osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy z tego powodu utraciło 11 osób. Na podstawie zgłaszanych ofert pracy należy stwierdzić, że wśród pracodawców brak jest większego zainteresowania zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. W ciągu roku 2007 z powiatu ziemskiego wpłynęły oferty pracy dla 9 osób, natomiast w ciągu I półrocza 2008r. zgłoszono oferty pracy dla 5 osób.

Powiatowy Urząd Pracy zajmuje się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych poprzez:

- szkolenie zawodowe
- staż u pracodawców
- prace interwencyjne
- pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej poprzez udzielenie jednorazowych środków na jej uruchomienie
- akcję informacyjną: ulotki, ogłoszenia
- tworzenie nowych miejsc pracy.

Gminy korzystają z pomocy Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) przy podejmowaniu działań zmierzających do ułatwienia dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w tym osobom niepełnosprawnym np. Łyse, Olszewo – Borki, Goworowo, Troszyn, Kadzidło, Lelis.

Dla osób z niepełnosprawnością ważną rzeczą jest, aby miały dostęp do życia zawodowego według takich samych kryteriów, jak osoby pełnosprawne. Praca odgrywa istotną rolę w życiu osób niepełnosprawnych.

Jest to dla nich sposób na osiągnięcie zwiększonej niezależności ekonomicznej, wzbogaca kontakty i formy uczestnictwa społecznego, pomaga w osiągnięciu poczucia przydatności społecznej. Pełni funkcję ekonomiczną i samorealizacyjną oraz zapobiega izolacji osób niepełnosprawnych.

1.4 Bariery architektoniczne

Możliwość poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych związana jest nierozłącznie z dostosowaniem środowiska lokalnego w zakresie likwidacji barier architektonicznych. Od tych ułatwień zależy udział niepełnosprawnych w codziennym życiu, we wszystkich jego płaszczyznach.

Stopień dostępności do niektórych obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych /zwłaszcza tych na wózkach inwalidzkich/ przedstawia poniższa tabela. Oszacowano procentowo dostępność do każdej z wymienionych instytucji w poszczególnych gminach. /Dane pozyskane w 2008r. z gmin powiatu ostrołęckiego/

Nazwa instytucji, urzędu		Dostęp pełny (dostosowane otoczenie zewnętrzne, wejście z podjazdem, właściwe przystosowanie sanitariatów)	Dostęp niepełny (częściowe dostosowanie - część obiektu niedostępna)	Całkowity brak dostępu
1. Urzędy samorządowe i administracji państwowej	100%	Goworowo – 100% Łyse – 100% Olszewo-Borki – 100% Lelis – 100% Czarnia – 60%	Baranowo – 50% Kadzidło – 100% Czarnia – 40%	Myszyniec – 100% Troszyn – 100% Baranowo – 50% Czerwin – 100%
2. Publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia	100%	Czarnia – 100% Łyse – 100% Olszewo Borki – 100% Troszyn – 100% Lelis – 100% Czerwin – 100%	Kadzidło – 100% Goworowo – 100%	Baranowo – 100% Myszyniec – 100%
3. Publiczne i niepubliczne placówki edukacyjne	100%	Troszyn – 50% Czarnia – 75%	Łyse – 50% Goworowo – 100% Baranowo – 50% Myszyniec – 30% Kadzidło – 25% Olszewo Borki – 50% Czerwin – 40% Czarnia – 25%	Myszyniec – 70% Troszyn – 50% Kadzidło – 75% Łyse – 50% Baranowo – 50% Olszewo Borki – 50% Czerwin – 60% Lelis – 100%
4. Instytucje kultury, sportu i rekreacji	100%	Lelis – 100%	Łyse – 50% Baranowo – 50% Kadzidło – 100% Goworowo – 100%	Myszyniec – 100% Czarnia – 100% Łyse – 50% Baranowo – 50% Troszyn – 100% Czerwin – 100% Olszewo Borki – 100%
5. Instytucje handlowe i gastronomiczne	100%	Czerwin – 100% Czarnia – 45%	Łyse – 30% Baranowo – 25% Kadzidło – 40% Goworowo – 100% Olszewo Borki – 30% Czarnia – 25%	Myszyniec – 100% Kadzidło – 60% Czarnia – 30% Łyse – 70% Baranowo – 75% Olszewo Borki – 70% Czarnia – 75% Troszyn – 100% Lelis – 100%

6. Instytucje kultu religijnego	100%	Łyse – 100% Czerwin – 100%	Baranowo – 50% Myszyniec – 15% Olszewo Borki- 60% Kadzidło – 60%	Myszyniec – 85% Lelis – 100% Czarnia – 100% Goworowo – 100% Baranowo – 50% Olszewo Borki-40% Kadzidło – 40% Troszyn – 100%
---------------------------------	------	-------------------------------	---	---

Z tabeli tej wynika jak zróżnicowana jest dostępność osób niepełnosprawnych do instytucji, bez których tak naprawdę funkcjonowanie w lokalnej społeczności nie jest możliwe. W większości gmin dostępność do instytucji powoli się poprawia. Z analizy zebranych informacji wynika, że 5 gmin planuje kolejne prace nad zniesieniem barier architektonicznych.

Gmina *Łyse* prowadzi prace koncepcyjne obejmujące likwidację barier architektonicznych w pieszych ciągach komunikacyjnych /obniżenie krawężników, budowa podjazdów, wyrównywanie chodników/.

Gmina *Goworowo* wskazała na potrzebę poprawy dostępu dla osób niepełnosprawnych w instytucjach takich jak: Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka, inne instytucje samorządowe.

W gminie *Czarnia* planowane jest zlikwidowanie barier architektonicznych w bibliotece.

Gmina *Troszyn* wymieniła następujące instytucje wymagające likwidacji barier: w Urzędzie Gminy, w Centrum Kultury, w Bibliotece, w Banku, w Urzędzie Pocztownym, w szkołach podstawowych.

Gmina *Czerwin* zamierza ułatwić dostęp do Urzędu Gminy między innymi poprzez modernizację łazienek oraz wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych.

Gmina *Myszyniec* w pierwszej kolejności wskazuje na placówki handlowe i instytucje publiczne.

Analizując informacje otrzymane z gmin można uznać, że stan ułatwień w zakresie pokonywania barier architektonicznych znacznie odbiega od oczekiwanego.

Mówiąc o konieczności likwidacji barier architektonicznych należy wspomnieć również potrzeby w zakresie osób indywidualnych. Na terenie powiatu są one bardzo duże - nie wykluczone, że wynikają bezpośrednio z ubóstwa i problemów finansowych naszych

mieszkańców. Przekłada się to zarówno na warunki techniczne zamieszkiwanych lokali, jak również na możliwości zmiany tych warunków przez rodziny opiekujące się osobami niepełnosprawnymi.

Z uwagi na brak możliwości finansowych, (co najmniej dwudziesto procentowy udział własny w kosztach likwidacji barier) okazuje się dla wielu z nich zbyt dużym obciążeniem w związku z tym, zdarza się, że rezygnują z wykonania jakichkolwiek prac ułatwiających funkcjonowanie niepełnosprawnych członków rodziny.

Ogólnie tą sytuację w powiecie można ująć następująco:

- budynki użyteczności publicznej nadal są nieprzystosowane do potrzeb klientów z ograniczoną sprawnością,
- brak jest podjazdów na chodnikach, istniejące ciągi komunikacyjne wymagają modernizacji,
- brak wind lub podjazdów do budynków,
- nieprzystosowane mieszkania w indywidualnych przypadkach osób niepełnosprawnych.

1.5 Transport i komunikacja

Wiele miejscowości naszego powiatu położonych jest z dala od dróg krajowych lub powiatowych i do nich zazwyczaj nie docierają środki transportu publicznego. Poza tym znaczna część mieszkańców nie posiada własnego środka transportu, co z kolei uwarunkowane jest sytuacją materialną ich rodzin.

Ta informacja istotna jest przy próbie analizy możliwości przemieszczania się osób niepełnosprawnych. Można jednoznacznie stwierdzić, że dla tych osób wyjście poza miejsce zamieszkania stanowi duży problem.

W chwili obecnej w Powiecie Ostrołęckim funkcjonuje 8 pojazdów „bus”, oraz 2 autobusy dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Jak wynika z poniższej tabeli, nie wszystkie gminy zabezpieczają dostęp do tej formy transportu.

Baranowo	Czarnia	Czerwin	Goworowo	Kadzidło	Lelis	Łyse	Myszyniec	Olszewo Borki	Rzekuń	Troszyn
1 bus	2 busy	0	1 autobus	1 bus	0	0	1 bus 1 autobus	1 bus	1 bus	1 bus

Ponadto Powiat Ostrołęcki posiada 2 samochody 9-osobowe, które są wykorzystane do przewozu uczestników w Środowiskowym Domu Samopomocy w Ostrołęce

i w Warsztacie Terapii Zajęciowej „Tacy Sami”. Jak wynika z powyższej tabeli nie wszystkie gminy są w stanie zabezpieczyć potrzeby transportowe osób niepełnosprawnych z ich terenu. Brak zapewnienia transportu przez gminy, trudna sytuacja materialna oraz wysokie koszty transportu prywatnego utrudniają osobom niepełnosprawnym kontakt z otoczeniem, ograniczając możliwości dalszego rozwoju.

1.6 Poradnictwo i wsparcie.

Problemy osób i rodzin związane z niepełnosprawnością są zazwyczaj skomplikowane a ich rozwiązanie wymaga zaangażowania innych instytucji.

Taką rolę spełnia Poradnia Rodzinna funkcjonująca w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce. Poradnia ta wspiera rodziny w wychodzeniu z różnych kryzysów zagrażających należytemu wypełnianiu przez rodzinę swoich funkcji, stanowi zaplecze do wielu innych działań na rzecz osób z ograniczoną sprawnością. Ze względu na odległość od miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej do powyższej Poradni wskazane byłoby utworzenie sieci takich poradni w gminach.

Dodatkowe informacje dotyczące form pomocy osoba niepełnosprawna może również uzyskać przy okazji korzystania z dofinansowania środków PFRON określonych w ustawie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 14 poz. 92. późn. zm.).

1.7 Kultura, sport i wypoczynek.

Dla każdego człowieka kultura i wypoczynek są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania. Poza tym, że pozwalają oderwać się od problemów dnia codziennego, to przede wszystkim stanowią sposób na podnoszenie sprawności intelektualnej i fizycznej osób niepełnosprawnych, ułatwiają nawiązywanie kontaktów, uczą wchodzenia w role, rozładowują stan napięcia czy zapobiegają wycofaniu z życia społecznego.

W Powiecie Ostrołęckim działają organizacje pozarządowe, podmioty, które zajmują się sportem, kulturą i rekreacją. Bardzo aktywnie przyczyniają się one do realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Niektóre imprezy wpisały się na stałe do kalendarza imprez integracyjnych organizowanych w Powiecie Ostrołęckim:

- Mityng Lekkoatletyczny w Myszyńcu dla uczestników ŚDS z woj. mazowieckiego,

- bale karnawałowe dla uczestników ŚDS,
- spotkania integracyjne plenerowe /m.in. przy grillu/, obfitujące w konkursy i zabawy poprawiające sprawność i nastrój, kształtujące kontakty interpersonalne,
- wycieczki krajoznawczo - turystyczne, dzięki którym osoby niepełnosprawne mają okazję poznać ciekawe miejsca, obejrzeć sztukę teatralną dostosowaną do poziomu intelektualnego uczestników, pobyć z grupą.

Zdając sobie sprawę z pozytywnych efektów wynikających z uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wymienionych wyżej imprezach, instytucje zajmujące się tymi osobami będą kontynuowały zapoczątkowaną tradycję.

1.8 Opieka zdrowotna.

Powiat Ostrołęcki należy do typowo rolniczych, ludność zamieszkuje miejscowości znacznie oddalone od miejsc, w których funkcjonują placówki podstawowej opieki medycznej, jeszcze gorzej wygląda sytuacja z dostępnością do przychodni specjalistycznych. W większości gmin brak jest specjalistycznej opieki zdrowotnej, funkcjonują tylko poradnie lekarzy rodzinnych, niezatrudniające lekarzy specjalistów. Szczególnie potrzebne są poradnie: chorób narządu ruchu, rehabilitacyjne, zdrowia psychicznego, neurologiczne, kardiologiczna, stomatologiczna, chirurgiczna. Uboga baza leczniczo-rehabilitacyjna na terenie powiatu dotyczy także dzieci i przede wszystkim ich dotyka najbardziej. Do najczęstszych rodzajów schorzeń wśród dzieci 0 – 7 lat, mieszkających w naszym powiecie, wymienia się: wady postawy, wada słuchu, schorzenia neurologiczne, upośledzenie umysłowe, porażenie mózgowie, autyzm oraz schorzenia narządu ruchu.

Podsumowując, diagnoza problemów społecznych osób niepełnosprawnych w zakresie opieki zdrowotnej pokazuje, że w Powiecie Ostrołęckim występuje:

- ✓ Długi okres oczekiwania na badania, zabiegi i rehabilitację,
- ✓ Brak specjalistycznych placówek położonych blisko miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- ✓ Koszty związane z dojazdem do placówek służby zdrowia,
- ✓ Utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów,
- ✓ Bariery w komunikacji i transporcie /utrudnione dotarcie do placówek służby zdrowia.

1.9 Rehabilitacja społeczna.

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się zwłaszcza uczestnictwo w:

- placówkach dziennych (Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztat Terapii Zajęciowej), które mają na celu m. in. przygotowanie osoby niepełnosprawnej do podjęcia pracy,
- turnusach rehabilitacyjnych,
- integracyjnych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych i turystycznych.

Ponadto zadania zaliczone do zakresu rehabilitacji społecznej to:

likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne.

Korzystanie osoby niepełnosprawnej z powyższych form ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe.

Zadanie	2006 liczba osób	2007 liczba osób	2008 liczba osób
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	225	265	245
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	18	17	15
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	488	494	446

* dane ze sprawozdań PCPR z poszczególnych lat

1.10 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami.

Organizacje pozarządowe są ważnym partnerem władz samorządowych stymulującym rozwój powiatu. Silne organizacje pozarządowe są efektywnym partnerem w realizacji zadań

pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej, pobudzają także aktywność i zaangażowanie mieszkańców w życie powiatu. Organizacje pozarządowe są chętne do współpracy, rośnie ich aktywność i znaczenie lokalne.

Do podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu należą m. in. organizacje pozarządowe. Ich wykaz zamieszczono poniżej.

Wykaz organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej.

L.p	Nazwa organizacji	Beneficjenci pomocy
1.	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Ostrołęce	osoby starsze, chore, niepełnosprawne, rodziny dotknięte lub zagrożone dysfunkcją, w tym pomoc dzieciom
2.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Ostrołęce	osoby zaburzone psychicznie i ich rodziny, osoby bezdomne, rodziny dysfunkcyjne
3.	Polski Związek Niewidomych ZT w Ostrołęce	osoby niedowidzące i niewidome
4.	Liga Kobiet Polskich Punkt Żywienia w Ostrołęce	rodziny dotknięte lub zagrożone dysfunkcją
5.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału	rodziny niewydolne wychowawczo, dotknięte lub zagrożone dysfunkcją dzieci z tych rodzin
6.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń”	rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi
7.	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	dzieci i ich rodzice/opiekunowie
8.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół dzieci Uzależnionych i Zagrożonych Uzależnieniem „Nadzieja”	dzieci uzależnione i ich opiekunowie
9.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Chorym Leczonym w Szpitalu „Chore Dziecko”	dzieci chore i ich rodziny
10.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Sprawnych Inaczej w Myszyńcu	osoby zaburzone psychicznie oraz ich najbliższe otoczenie
11.	Stowarzyszenie Pomocy Szkole/ przy Zespole Szkół Nr 5/ w Ostrołęce	młodzież szkolna
12.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Rodzin Dzieci Niepełnosprawnych „ Jesteśmy Betanią” w Goworowie	osoby niepełnosprawne i ich rodziny
13.	Komenda Hufca ZHP	młodzież
14.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych OSON	osoby niepełnosprawne
15.	Polski Związek Głuchych	osoby głuche i niedosłyszące
16.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	emeryci, renciści

Większość z wymienionych organizacji ma swoją siedzibę w mieście Ostrołęka, ale swoim działaniem obejmuje także teren powiatu. Część z nich na bieżąco współpracuje z instytucjami pomocowymi, pozostałe są uzupełnieniem pomocy i wsparcia na rzecz potrzebujących, ale realizują to zadanie według własnego rozeznania potrzeb i planu działania.

Rozdział II DZIAŁANIA POWIATU OSTROŁĘCKIEGO NA RZECZ OSÓB Z OGRANICZONĄ SPRAWNOŚCIĄ

Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych należą do szeroko rozumianej rehabilitacji. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych polega na możliwości rozwiązywania wielu problemów, przed którymi staje osoba niepełnosprawna, niezależnie od tego, w którym momencie życia zetknęła się z tym problemem. Chodzi głównie o umożliwienie tej osobie odzyskania sprawności lub minimalizację ograniczeń w życiu osobistym i społecznym. Rehabilitacja ma zaspokoić wszystkie potrzeby osoby niepełnosprawnej, aby umożliwić jej wykonywanie zadań życiowych i funkcjonowanie w społeczeństwie na poziomie indywidualnych możliwości. Istotne jest, aby usprawnianie odbywało się na wszystkich płaszczyznach życia osoby - pod względem medycznym, psychologicznym, zawodowym, społecznym, tzn. kompleksowo, przy zaangażowaniu kompetentnych specjalistów z różnych dziedzin. Z powyższego wynika, że jest to proces interdyscyplinarny i systemowy. System opieki nad osobami z ograniczoną sprawnością realizowany jest przez administrację samorządową /gmina, powiat, samorząd województwa/, administrację rządową /wojewoda/ oraz organizacje pozarządowe.

Przedstawiony *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i zapobiegania wykluczeniu społecznemu w Powiecie Ostrołęckim na lata 2009 - 2014* zawiera zadania, które w zależności od natury problemów oraz pochodzenia środków finansowych na ich realizację mieszczą się w sferze rehabilitacji społecznej lub zawodowej.

CEL STRATEGICZNY

RÓWNE SZANSE, AKTYWNE POSTAWY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OSTROŁĘCKIM

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Poprawa warunków życia codziennego i integracji społecznej osób niepełnosprawnych.
2. Poprawa funkcjonowania rodzin z osobami niepełnosprawnymi.
3. Równe szanse osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.
4. Lepsza oświata zdrowotna promująca zdrowy styl życia.
5. Przyjazne środowisko do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

2.1. Poprawa warunków życia codziennego i integracji społecznej osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie wyboru celu

Osoby niepełnosprawne są beneficjentami wszystkich praw, które przysługują osobom pełnosprawnym. Rzeczywiste zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym praw człowieka wymaga stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i stworzenia warunków do korzystania w pełni z praw przysługujących wszystkim obywatelom.

Zapewnienie równości szans winno polegać przede wszystkim na eliminacji wszelkich przeszkód fizycznych, finansowych, socjalnych lub psychologicznych utrudniających lub zniechęcających osoby niepełnosprawne do aktywnego udziału w życiu społecznym.

W demokratycznym państwie prawa należy podejmować skuteczne działania przeciwdziałające zjawiskom odrzucenia, marginalizacji. Dlatego też, w celu wyeliminowania niepożądanych zjawisk należy stymulować rozwój ruchu społecznego oraz wspierać samorządy lokalne i organizacje pozarządowe w działaniu na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, ich uspołecznienia i aktywizacji w miejscu zamieszkania.

Zadania

1. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych.
2. Współpraca ze środkami masowego przekazu na rzecz lepszego dostępu do informacji dla osób z niepełnosprawnością, i ich rodzin.

3. Podejmowanie działań mających na celu przestrzeganie zapisów prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych.
4. Popularyzacja osiągnięć kulturalnych, sportowych oraz w zakresie rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.
5. Popularyzacja szkolenia osób pracujących w urzędach oraz jednostkach pomocy społecznej i medycznej w zakresie języka migowego, w celu ułatwienia osobom niepełnosprawnym skorzystania z ich usług.
6. Inicjowanie funkcji asystenta w życiu osób niepełnosprawnych.
7. Wspieranie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych.
8. Informacja o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.

Efekty

1. Poprawa funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w mieszkaniu bez barier i w innych obiektach.
2. Uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych.
3. Złamanie stereotypów i uprzedzeń społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych biorących udział w różnych imprezach integracyjnych.
5. Większa współpraca w zakresie wymiany doświadczeń i podejmowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym.
7. Zwiększenie świadomości osób niepełnosprawnych dot. możliwości poprawy codziennego funkcjonowania.

2.2 Poprawa funkcjonowania rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Uzasadnienie wyboru celu

Pojawienie się niepełnosprawności może nieść za sobą dramatyczne skutki zarówno dla osoby niepełnosprawnej jak i dla jej rodziny. W związku z tym osoba ta oraz jej rodzina powinna uzyskać profesjonalną pomoc. Rodzina jest podstawowym środowiskiem, gwarantującym prawidłowy rozwój jej członków.

Rola rodziny w prawidłowym rozwoju dziecka i zaspokajaniu jego potrzeb, ma szczególne znaczenie w sytuacji niepełnosprawności nieletnich lub dorosłych jej członków.

Dlatego należy tworzyć politykę społeczną ukierunkowaną na wspomaganie szczególnie rodzin z osobą niepełnosprawną, w celu zapobiegania nadmiernemu obciążaniu tych rodzin oraz umożliwienia osobom niepełnosprawnym życia w środowisku naturalnym.

Zadania

1. Wspieranie domowej opieki medycznej dla osób długotrwale unieruchomionych.
2. Pomoc w formie dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego osobom niepełnosprawnym w ramach rehabilitacji społecznej.
3. Inicjowanie rozwoju usług terapeutycznych dla członków rodziny osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania.
4. Zapewnienie opieki i terapii osobom niepełnosprawnym w dziennych placówkach wsparcia.
5. Upowszechnianie informacji o możliwości wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną w zakresie usług opiekuńczych.
6. Działanie na rzecz rozwoju specjalistycznego wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych.

Efekty

1. Zwiększenie świadomości rodzin osób niepełnosprawnych dotyczącej kierunków pomocy dla ich problemów.
2. Poprawa kondycji psychicznej i fizycznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Lepszy dostęp do poradnictwa w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

2.3 Równe szanse osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

Uzasadnienie wyboru celu

Niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży należy umożliwić osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju, dlatego należy stworzyć warunki do w miarę samodzielnego uczęszczania do ogólnie dostępnych przedszkoli, szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych, a także udostępnić naukę w szkolnictwie specjalnym.

Wykształcenie pozwoli osobom niepełnosprawnym osiągnąć jak największą samodzielność ekonomiczną oraz przyczyni się do ich rozwoju społecznego.

Zadania

1. Inicjowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych ograniczających korzystanie z placówek oświaty.
2. Zapewnianie nauki i rehabilitacji w placówkach specjalistycznych.
3. Inicjowanie tworzenia integracyjnych przedszkoli (grup), klas, szkół.
4. Ograniczenie stosowania metody indywidualnego nauczania do przypadków koniecznych.
5. Inicjowanie działań na rzecz doksztalcenia kadry pedagogicznej – specjalistycznej.
6. Tworzenie możliwości dowozu dzieci i młodzieży do placówek oświatowych.

Efekty

1. Likwidacja barier w placówkach oświatowych.
2. Zwiększenie liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli i klas integracyjnych oraz szkół specjalnych.
3. Zwiększenie szans na ukończenie szkół ponadgimnazjalnych, wyższych i zdobycie zawodu przez młodzież niepełnosprawną.
4. Doposażenie w sprzęt, materiały i pomoce dydaktyczne placówek szkolnych niezbędne w procesie nauczania osób niepełnosprawnych, a także w indywidualnych przypadkach.
5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie integracji i kształcenia.

2.4 Lepsza oświata zdrowotna promująca zdrowy styl życia.

Uzasadnienie wyboru celu

Profilaktyka zdrowotna oraz ochrona środowiska naturalnego, pracy i zamieszkania powinny mieć podstawowe znaczenie w działaniach wszystkich podmiotów i społeczności powiatu zmierzających do wyeliminowania lub znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności. Oświata zdrowotna ma na celu podejmowanie, rozwijanie umiejętności prowadzenia zdrowego stylu życia i zachowania zdrowia, a także kształtowania przyjaznego środowiska społecznego.

Zapobieganie niepełnosprawności i zmniejszanie jej skutków jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż konieczność zapewnienia późniejszej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i podejmowanie działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem.

Każda polityka gospodarcza i społeczna ma związek ze zdrowiem. Dlatego polityka pro zdrowotna musi być budowana na wszystkich szczeblach i przez wszystkie podmioty życia publicznego. Profilaktyka zdrowotna oraz odnowa środowiska naturalnego, pracy i zamieszkania powinny mieć podstawowe znaczenie w działaniach wszystkich podmiotów i społeczności powiatu zmierzających do wyeliminowania lub znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności.

Należy pamiętać, że styl życia i zachowania zdrowotne determinują w największym stopniu stan zdrowia społeczeństwa. W profilaktyce i ograniczeniu skutków niepełnosprawności szczególne znaczenie ma również zapobieganie wypadkom, w tym wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Należy także podejmować skuteczne działania zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych, których następstwem jest niepełnosprawność. Ograniczenie skutków niepełnosprawności z pewnością sprzyjać będzie podejmowanie działań zmierzających do doposażenia w sprzęt rehabilitacyjny placówek i instytucji zajmujących się rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Niezbędne jest także inicjowanie tworzenia punktów sprzedaży i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych dla osób niepełnosprawnych.

Zadania

1. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informowania społeczeństwa w powiecie na temat głównych przyczyn niepełnosprawności.
2. Dążenie do integracji samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, szkół, zakładów pracy, instytucji kultury itd. na rzecz kształtowania środowiska lokalnego, właściwego sposobu komunikowania się w rodzinie, szkole.
3. Propagowanie zdrowego stylu życia (aktywność fizyczna, odpowiedni sposób odżywiania, ograniczenie wszelkiego rodzaju używek).
4. Propagowanie przeprowadzania badań kontrolnych.
5. Podejmowanie działań na rzecz ograniczania niepełnosprawności wynikłej na skutek np. wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wypadków drogowych, w gospodarstwie domowym.
6. Wczesna diagnoza niepełnosprawnych dzieci 0- 7 lat.

Efekty

1. Poszerzenie wiedzy mieszkańców powiatu w zakresie przyczyn powstawania niepełnosprawności oraz możliwości jej zapobiegania.
2. Zmniejszenie występowania chorób, wypadków przy pracy oraz drogowych.
3. Zintegrowanie działań różnych podmiotów na rzecz profilaktyki i oświaty zdrowotnej.

2.5. Przyjazne środowisko do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie wyboru celu

Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie szkolenia i przekwalifikowania zawodowego dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zgodna z zainteresowaniem i możliwościami samych zainteresowanych zwiększa szansę na ich zatrudnienie. Zatrudnienie dla osoby niepełnosprawnej ma znaczenie nie tylko ekonomiczne, ale ma także istotny wymiar społeczny.

Praca daje, osobie niepełnosprawnej poczucie własnej wartości, samodzielności ekonomicznej i realizacji poprzez pracę.

Zadania

1. Promowanie przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych wśród pracodawców.
2. Tworzenie i realizacja programów na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
3. Promowanie wśród pracodawców informacji o preferencyjnych warunkach zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
4. Wspieranie działań na rzecz utworzenia zakładu aktywności zawodowej w powiecie.
5. Propagowanie warunków i zasad korzystania ze środków PFRON przez pracodawców i osoby niepełnosprawne w zakresie rehabilitacji zawodowej.
6. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty szkoleniowej na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Szkolenie oraz przekwalifikowywanie osób niepełnosprawnych w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy.
8. Wspieranie organizowania giełd pracy.
9. Wspieranie tworzenia zakładów pracy chronionej.

Efekty

1. Wzrost liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie szans awansu zawodowego.
3. Poprawa sytuacji materialnej rodzin osób niepełnosprawnych.
4. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych przeszkolonych bądź przekwalifikowanych.
5. Zapewnienie warunków pracy dostosowanych dla osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej, przedsiębiorstwach, instytucjach itp.
6. Integracja środowiska zawodowego i osób niepełnosprawnych.

3. Podmioty realizujące zadania i źródła finansowania

W celu poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz włączenia ich w aktywne życie społeczności niezbędne są skoordynowane działania wszystkich instytucji, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, kościołów, a przede wszystkim samorządów gminnych i powiatu. Działania wszystkich podmiotów winny stanowić uporządkowany ciąg począwszy np. od Służby Zdrowia (wczesna diagnoza) poprzez przedszkola – szkoły, instytucje pomocowe (Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy itp.) aż do zatrudnienia osoby niepełnosprawnej i uczestnictwa jej w życiu społecznym.

Zadania wytyczone w „Programie” przypisane są odpowiednimi ustawami różnym instytucjom, zgodnie z ich kompetencjami. Zatem wiadomym jest, że np. rehabilitacja lecznicza jest finansowana w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia a rehabilitacja zawodowa w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, programów celowych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Wszelkie zadania rehabilitacji społecznej określone w cytowanej na wstępie ustawie przypisane powiatowi będą realizowane:

- ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- środków własnych powiatu
- środków Wojewody
- środków Europejskiego Funduszu Społecznego
- środków pozyskanych w ramach programów celowych, konkursów itp.

Zakończenie

Osoby niepełnosprawne nadal nie zawsze są traktowane jako pełnoprawni obywatele naszego Powiatu. Na co dzień mamy do czynienia z wieloma przejawami dyskryminacji w zakresie opieki medycznej, edukacji, zatrudnienia i innych dziedzin życia społecznego. W dalszym ciągu w świadomości społecznej można spotkać stereotyp osoby niepełnosprawnej, którą traktuje się jako osobę „gorszą”, a nie jak pełnoprawnego członka społeczeństwa.

Realizacja działań ujętych w programie ułatwi osobom niepełnosprawnym drogę do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Podjęte działania umożliwią utworzenie grup wsparcia, zwiększenie dostępności środowiska, wzrost poziomu wykształcenia, podwyższenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych oraz uwrażliwią społeczeństwo na problemy osób niepełnosprawnych.

Podstawą realizacji programu jest zasada solidaryzmu społecznego tworzącego wspólnotę skonkretyzowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych: administracji rządowej, administracji samorządowej, organizacji pozarządowych, w tym zwłaszcza zrzeszających osoby niepełnosprawne.

Dlatego też wyznaczone cele dotyczące proponowanych działań obejmują wszystkie zaangażowane strony. Działania zainicjowane w tym programie powinny być kontynuowane, aby zapewnić poprawne warunki funkcjonowania osób niepełnosprawnych i włączenie ich w aktywne życie społeczności lokalnej.

Program może stanowić bazę do powstawania projektów mających na celu realizację ujętych w nim zadań. Może też stanowić podstawę do aplikowania o środki z PFRON i EFS przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe.